

עפ"ג 60441/03/19 - סאלח אלפקיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 60441-03-19 אלפקיר נ' מדינת ישראל

בפני:
כבוד השופט שמואל בורנשטיין - אב"ד
כבוד השופטת מיכל ברק-נבו,
כבוד השופט אבי גורמן
המערער סאלח אלפקיר
נגד
המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

פתח דבר

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט קמא בת"פ 45326-10-17 (בית המשפט השלום בכפר סבא) לפיו הורשע המערער, על פי הודאתו בהסדר טיעון בכתב האישום המתוקן, בשלוש עבירות סיוע להתפרצות למקום מגורים לפי סעיף 406 (ב) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**החוק**") ביחד עם סעיף 31 לחוק ובשלוש עבירות גניבה בצוותא לפי סעיף 384 לחוק ביחד עם סעיף 29 (א) לחוק.

המערער נדון לעונשים הבאים: מאסר בפועל בן 10 חודשים, בניכוי ימי מעצרו; הפעלת מאסר על תנאי בן 3 חודשים שהוטל על המערער בת"פ 41391-01-15 בחופף ובמצטבר, כך שהמערער ירצה מאסר בפועל בן 11 חודשים, בניכוי ימי מעצרו; מאסר על תנאי בן 10 חודשים למשך 3 שנים לבל יבצע עבירת רכוש מסוג פשע; מאסר על תנאי בן 6 חודשים למשך 3 שנים לבל יבצע עבירת רכוש מסוג עוון.

2. כנגד המערער וששה נאשמים נוספים הוגש כתב אישום אשר ייחס להם עבירות רכוש. לפי עובדות כתב האישום המתוקן, חלקו של המערער נגע לאישום השני, השלישי והשישי, במסגרתם יוחס לו סיוע להתפרצות לדירות יחד עם אחרים בתל אביב, בבאר יעקב וברמלה, ביום 1.10.17 במהלך שעות היום, כאשר המערער שימש כמתצפת ומאבטח. בכל האירועים נגנבו מהבתים חפצים יקרי ערך הכוללים תכשיטים, מחשבים ומכשירי טלפון.

ההליך בפני בית המשפט קמא ותמצית גזר הדין

3. הצדדים הגיעו להסכמה לפיה בעניינו של המערער המשיבה תגביל עצמה לעונש ראוי של 18 חודשי מאסר הכוללים הפעלת תנאי בן 3 חודשים וההגנה תטען כרצונה, כאשר המערער אף יופנה לעריכת תסקיר שירות המבחן.

4. על פי האמור בתסקיר שירות המבחן שהתקבל ביום 4.11.2018, המערער כבן 26, מובטל, גרוש ואב לילדים קטנים. המערער גדל ברקע משפחתי מורכב והיה חשוף מגיל צעיר לאורח חיים עברייני ולהתמכרותו של אביו לסמים. בין היתר לאור מצוקה כלכלית ממנה סבלה משפחתו, חלה הדרדרות במצבו והוא התערב בחברה שולית, התמכר לסמים וניהל אורח חיים עברייני ולא יציב. לחובת המערער שש הרשעות קודמות בין השנים 2012-2016 בגין ביצוע מגוון עבירות שעניינן אלימות, רכוש וסמים. עוד על פי התסקיר, המערער התקשה ליטול אחריות על מעשיו והתייחס באופן ראשוני לאורח החיים העברייני שניהל ועם זאת הוא השתלב בטיפול קבוצתי ביחידה להתמכרויות, התמיד בו ומסר בדיקות שתן נקיות. לאור העובדה שמאז ביצוע העבירה האחרונה לא נפתחו כנגדו תיקים פליליים חדשים, כמו גם בהתחשב במאמציו לשיקום, והחשש כי ענישה מאחורי סורג ובריח תקטע את ההליך הטיפולי ועלולה לגרום להידרדרות במצבו, שתקשה על שיקומו בעתיד, המליץ שירות המבחן להעמיד את המערער בצו מבחן למשך שנה, לצד מאסר לריצוי בעבודות שירות ומאסר על תנאי.

5. בתום הטיועונים לעונש וטרם גזירת הדין, מצא בית המשפט קמא לנכון להפנות את המערער, כבקשת ההגנה, לחוות דעת הממונה על עבודות השירות.

והנה, במסגרת חוות הדעת, הובהר כי הממונה מסרב לשבץ את המערער במסגרתו מחמת סכסוכים בהם מעורב, המקימים סיכון לביטחון ולביטחון אחרים בסביבתו.

6. במסגרת גזר דינו מיום 28.2.2019 קבע בית המשפט קמא מתחם ענישה הולם למעשי המערער הנע בין 10-24 חודשי מאסר, בצינו כי מעשי המערער חמורים ופגעו פגיעה של ממש ברכוש הציבור, הזכות לפרטיות ותחושת הביטחון, וכן כי בעבירות מסוג אלו קיים סיכון להתפתחות אלימה.

בית המשפט קמא קבע כי למערער היה חלק אינהרנטי וחשוב בכנופיית הפורצים בכך שעבר איתם מעיר לעיר ואבטח את פעילותם העבריינית.

בית המשפט קמא עמד על חומרת מעשי המערער והנאשמים הנוספים בכך שמדובר במעשים מתוכננים שבוצעו בצוותא על ידי כנופיה מקצועית ומאורגנת, תוך חלוקת תפקידים ברורה.

בית המשפט קמא אף סקר את הפסיקה הנוהגת, עמד על העונשים שהוטלו על הנאשמים האחרים בפרשה והדגיש כי הפסיקה אליה הפנה ההגנה עוסקת במקרים בהם עברו נאשמים הליכי שיקום משמעותיים, שלא כמו המערער.

באשר לקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, בית המשפט קמא ציין את עברו הפלילי והעובדה כי ביצע את העבירות דנן שלושה שבועות בלבד לאחר שחרורו ממאסר בגין עבירות סמים מהצד האחד, ואת הירתמותו להליך טיפולי וניקיון מסם לאורך שנה מהצד השני, ומצא לנכון למקם את עונשו בשליש התחתון של מתחם הענישה ההולם.

טענות הצדדים והשתלשלות ההליך לפנינו

7. המערער טען במסגרת ערעורו כי שגה בית המשפט קמא משלא חרג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, לאור התמדתו בהליך הטיפולי, וכן שגה עת אימץ את החלטת הממונה על עבודות שירות שלא לקבלו למסגרתו בשל מידע מודיעיני. לטענתו, בית המשפט קמא יכל להורות על שיבוצו בעבודות שירות בתוך מתקני שב"ס או במשטרה ולחילופין להטיל עליו של"צ בהיקף נרחב יותר של שעות. בנוסף נטען כי בית המשפט קמא התעלם מהיות המערער עצור באיזוק אלקטרוני במשך 4 חודשים ויומיים.

8. טרם הדיון הראשון בערעור, לאור בקשת המערער ומבלי לקבוע עמדה לגוף העניין, הורינו על הגשת תסקיר משלים מטעם שירות המבחן.

וכך, במסגרת תסקיר משלים מיום 3.6.2019, עמד שירות המבחן על כך שהמערער המשיך להגיע בעקביות לטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות, נטל חלק בטיפול פרטני וקבוצתי ובדיקות שתן שמסר העידו על ניקיונו מסמים. לצד זאת, בשיחות עמו עלה כי המערער שב וצמצם ממידת אחריותו לביצוע העבירות. שירות המבחן סיכם כי ההליך המשפטי והטיפול שעובר המערער, הביאו לשינוי בהתנהלותו, וכי הוא עושה מאמצים לשינוי דרכיו. שירות המבחן העריך כי עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ואף בעבודות בשירות, יקטע את התהליך החיובי. לפיכך המליץ להימנע מלהשית עליו עונש מאסר ולהסתפק בצו מבחן למשך שנה וחצי, לצד של"צ בהיקף מורחב של 500 שעות.

9. בתום דיון ראשון שהתקיים בפנינו, ביום 18.6.2019, הוחלט לבחון שוב את האפשרות לנשיאת מאסר בעבודות שירות, מבלי שהדבר יהווה נקיטת עמדה כלשהי, וזאת בהתחשב בכך שב"כ המערער העלה אופציות שלא ידוע אם נבחנו, כגון נשיאת עבודות שירות בין כתלי הכלא או נשיאת עבודות שירות במתקן משטרתי.

בהתאם לכך הוגשה חוות דעת ממונה עדכנית ביום 21.7.2019, במסגרתה הובהר כי המערער אינו מתאים לעבודות שירות בהתבסס על עמדת משטרת ישראל לפיה קיים מידע בדבר סכסוך דמים פעיל למערער, כך שקיימת מסוכנות מצדו כלפי אחרים ומסוכנות גם לחייו. במסגרת החלטתנו בתום דיון נוסף שהתקיים בפנינו ביום 29.10.2019 התבקש הממונה לחדד את התייחסותו, ולפיכך הוגשה ביום 19.11.2019 חוות דעת נוספת מטעמו. במסגרת חוות דעת זו הובהר כי נעשתה פנייה חוזרת למשטרת ישראל לשם קבלת התייחסותה, לרבות בחינת אפשרות השמת המערער בתחנת משטרה, ואולם משטרת ישראל הודיעה כי היא מתנגדת לשילובו של המערער בעבודות שירות, לנוכח קיומו של מידע מודיעיני משטרתי כאמור. בהמשך לכך הובהר כי בהעדר התאמה על פי משטרת ישראל לביצוע עבודות שירות, אין אפשרות לבחון מקומות השמה, שכן לממונה אין את הכלים לבחון היכן תופחת הסכנה לעובד השירות או ממנו. לצד האמור, הובהר כי העסקת עובדי שירות במתקני שב"ס אינה בתוך כתלי הכלא אלא מחוץ להם, ומשמעות הדבר חשיפה תמידית לגורמים עבריינים פליליים, כמו גם לאזרחים תמימים, כך שלא ניתן להפחית חשש לפגיעה במועמד או באחרים בעקבות השמה במתקני שב"ס.

10. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 3.12.2019, התמקד ב"כ המערער בהליך הטיפולי שעבר המערער והדגיש את חשיבות השיקום עבורו כמי שגדל בנסיבות חיים קשות. עוד הודגש כי שירות המבחן המליץ על היקף נרחב של שעות של"צ, לצד צו מבחן למשך שנה וחצי, כאשר החשש הוא שלא רק מאסר מאחורי סורג ובריח, אלא אף עבודות שירות, יגדעו את התהליך החיובי מבחינתו. בנוסף נטען כי בית המשפט קמא לא שקל כהלכה את העובדה שהמערער היה עצור באיזוק אלקטרוני. בהתחשב בכל האמור, ובכך שהאפשרות לביצוע עבודות שירות אינה עומדת עוד על הפרק, נטען כי ככל שלא תתקבל המלצת שירות המבחן במלואה, הרי שיש להקל בתקופת המאסר.

11. המשיבה, מנגד, התנגדה להקלה בעונשו של המערער בהדגישה כי המערער נטל חלק פעיל בכנופיה מאורגנת שביצעה פריצות וגניבות אשר תוכננו בקפידה. עוד הודגש כי את העבירות ביצע המערער רק 3 שבועות לאחר שהשתחרר ממאסר, וכי מתסקיר שירות המבחן העדכני מיום 3.6.2019 עלה כי המערער התקשה לקחת אחריות לביצוע העבירות חרף השתלבותו בהליך הטיפולי. בנסיבות אלו, ובהתחשב בין היתר במאסר על תנאי בר הפעלה התלוי ועומד כנגדו, נטען כי הענישה שהשית בית המשפט קמא למעשה אף הקלה עם המערער.

דין והכרעה

12. כלל הוא, כי ערכאת הערעור הדנה בערעור על עונש שנגזר על נאשם אינה גוזרת מחדש את עונשו, אלא עליה לבחון את סבירות העונש שהוטל עליו (ראו: ע"פ 3541/19 פלוני נ' מדינת ישראל (7.11.2019), פסקה 14; ע"פ 2935/19 משהראוי נ' מדינת ישראל (24.10.2019); ע"פ 6479/18 קסטיאל נ' מדינת ישראל (23.6.2019); ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה (13.5.2013)).
13. במקרה דנן, אנו רואים עין בעין את האמור בגזר הדין של בית משפט קמא באשר לחומרת העבירות בהן הורשע המערער ולתפקידו הדומיננטי באירועי הפריצה.
- בצדק הדגיש בית המשפט קמא לחומרה, כי מדובר במעשים מתוכננים שבוצעו על ידי כנופיה מאורגנת ומקצועית, כי הפריצה לדירות המתלוננים ארעה באור יום, בצוותא, באינטנסיביות, וגרמה לבעלי הדירות נזק רב. נדגיש כי בית המשפט העליון עמד לא אחת על הדרישה להחמרה בעונשם של עבריינים הפורצים לבתיהם של אזרחים תמימים (ראו: ע"פ 7453/08 מדינת ישראל נ' אואזנה (31.12.2008); רע"פ 1708/08 לוי נ' מדינת ישראל (21.2.2008)). החמרה זו ראוי שתבוא לידי ביטוי בהשתתת עונשי מאסר משמעותיים.
14. אנו סבורים, אם כן, כי מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא הולם את מעשי העבירות ותואם את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים.
15. לצד זאת איננו מתעלמים מהשיקולים לקולה אותם שקל גם בית המשפט קמא, ובכללם השתלבות המערער בטיפול, ניקיונו משך תקופה מסמים, הודאתו והעובדה ששהה משך תקופה בתנאי איזוק אלקטרוני ובתנאים מגבילים.
16. ערים אנו להמלצת שירות המבחן, אך מדובר בהמלצה בלבד, ואין בכוחה לחייב את בית המשפט שמופקד על הראיה הכוללת, הבוחנת גם שיקולים נוספים על פני טובתו של הנאשם, שעיקרם בטובת הכלל והאינטרס הציבורי, וכאמור בנסיבות העניין אנו סבורים כי בשקלול מכלול הנתונים, אין זה ראוי להימנע לחלוטין מהשתת עונש מאסר.
17. כאמור לעיל, הניסיון למצוא למערער מקום לנשיאת מאסר בדרך של עבודות שירות, מבלי שיהיה בכך כדי לסכן אותו או אחרים, לא צלח.
- עם זאת, לפנינו משורת הדין, ומאחר שהיינו מוכנים לשקול בנסיבות עניינו של המערער את האפשרות שמאסרו ירוצה בדרך של עבודות שירות, לנוכח העובדה שהמערער השתלב בהצלחה בטיפול כאמור, החלטנו לקבל את הערעור באופן חלקי, כך שחלף עונש מאסר בפועל בן 10 חודשים, יושת על המערער עונש מאסר בפועל בן 7 חודשים. זאת, לצד הפעלת מאסר על תנאי בן 3 חודשים, שהוטל על המערער בת"פ 41391-01-15 בחופף ובמצטבר, כך שהמערער יישא בסך הכל מאסר בפועל בן 8 חודשים (בניכוי ימי מעצרו).
- שאר רכיבי גזר הדין של בית משפט קמא יעמדו על כנם.
18. המערער יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 1.4.2020 עד השעה 08:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות ופסק דין זה.
19. על ב"כ המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

התנאים שנקבעו לעיכוב הביצוע יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המערער לריצוי עונשו.

ניתן היום, ב' שבט תש"פ, 28
ינואר 2020, בנוכחות
הצדדים.

שמואל בורנשטיין, שופט - מיכל ברק-נבו, שופטת אבי גורמן, שופט אב"ד